

Advies Raad van State inzake het ontwerp van een algemene maatregel van bestuur tot wijziging van het Besluit Participatiewet in verband met enkele aanpassingen van het verdeelmodel voor 2024 en een correctie in de formule voor de verdeling van het macrobudget

Nader Rapport

19 september 2023

Aan de Koning

Nader rapport inzake het ontwerp van een algemene maatregel van bestuur tot wijziging van het Besluit Participatiewet in verband met enkele aanpassingen van het verdeelmodel voor 2024 en een correctie in de formule voor de verdeling van het macrobudget

Blijkens de mededeling van de Directeur van Uw kabinet van 20 juli 2023, nr. 2023001750, machtigde Uwe Majesteit de Afdeling advisering van de Raad van State haar advies inzake het bovenvermelde ontwerp van een algemene maatregel van bestuur rechtstreeks aan mij te doen toekomen. Dit advies, gedateerd 26 juli 2023, nr. W12.23.00214/III, bied ik U hierbij aan.

De tekst van het advies treft u hieronder cursief aan.

Bij Kabinetsmissive van 20 juli 2023, no.2023001750, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen, bij de Afdeling advisering van de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt een ontwerpbesluit houdende wijziging van het Besluit Participatiewet in verband met enkele aanpassingen van het verdeelmodel voor 2024 en een correctie in de formule voor de verdeling van het macrobudget, met nota van toelichting.

De Afdeling advisering van de Raad van State heeft geen opmerkingen over het ontwerpbesluit en adviseert het besluit te nemen.

*De waarnemend vice-president van de Raad van State,
S.F.M. Wortmann*

Het ontwerp geeft de Afdeling advisering van de Raad van State geen aanleiding tot het maken van inhoudelijke opmerkingen en zij adviseert het besluit te nemen.

Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om paragraaf 4 van de nota van toelichting aan te vullen. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten is akkoord met de laatste wijzigingen van het verdeelmodel. Zij had haar zorgen geuit over eventueel ongewenste effecten van de herverdeling die de aanpassing met zich meebrengt. In reactie daarop is in de nota van toelichting vermeld dat de herverdeeeffecten als gevolg van de modelaanpassingen qua omvang vergelijkbaar zijn met de herverdeeeffecten die jaarlijks optreden als gevolg van de herschatting van het model op basis van de meest recente gegevens. De herverdeeeffecten worden daarom als acceptabel beschouwd.

Ik bied U hierbij het ontwerpbesluit en de gewijzigde nota van toelichting aan en verzoek U overeenkomstig dit ontwerp te besluiten.

*De Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen,
C.J. Schouten.*

Advies Raad van State

No. W12.23.00214/III
's-Gravenhage, 26 juli 2023

Aan de Koning

Bij Kabinetsmissive van 20 juli 2023, no.2023001750, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Minister voor Armoedebelief, Participatie en Pensioenen, bij de Afdeling advisering van de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt een ontwerpbesluit houdende wijziging van het Besluit Participatiewet in verband met enkele aanpassingen van het verdeelmodel voor 2024 en een correctie in de formule voor de verdeling van het macrobudget, met nota van toelichting.

De Afdeling advisering van de Raad van State heeft geen opmerkingen over het ontwerpbesluit en adviseert het besluit te nemen.

*De waarnemend vice-president van de Raad van State,
S.F.M. Wortmann.*

Tekst zoals toegezonden aan de Raad van State: Ontwerpbesluit van tot wijziging van het Besluit Participatiewet in verband met enkele aanpassingen van het verdeelmodel voor 2024 en een correctie in de formule voor de verdeling van het macrobudget

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen van 17 juli 2023, nr. 2023-0000413449,

Gelet op artikel 69, derde lid, van de Participatiewet;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van datum, nr.);

Gezien het nader rapport van Onze Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen van datum openlaten, nr. nr. invullen,

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het Besluit Participatiewet wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 3 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het tweede lid, onderdeel a, wordt als volgt gewijzigd:

- a. De punt aan het slot van subonderdeel 1 wordt vervangen door een puntkomma.
- b. Aan het slot van subonderdeel 2 wordt een puntkomma toegevoegd.
- c. De punt aan het slot van subonderdeel 3 wordt vervangen door een puntkomma.

2. Het derde lid wordt als volgt gewijzigd:

- a. In de aanhef van het derde lid wordt 'BL = (1-m) * L/TL * TB' vervangen door 'BL = (1-m) * L/TL * (TB-BLKS)'.
- b. De punt aan het slot van onderdeel a, subonderdeel 1, wordt vervangen door een puntkomma.
- c. Aan het slot van onderdeel a, subonderdeel 2, wordt een puntkomma toegevoegd.
- d. De punt aan het slot van subonderdeel 3 wordt vervangen door een puntkomma.
- e. Onder vervanging van de punt aan het slot van de onderdelen c en d door een puntkomma wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:
  - e. BLKS het deel van de uitkering is dat wordt verstrekt ten behoeve van de loonkostensubsidies.

3. Het vierde lid, onderdeel a, wordt als volgt gewijzigd:

- a. De punt aan het slot van subonderdeel 1 wordt vervangen door een puntkomma.
- b. Aan het slot van subonderdeel 2 wordt een puntkomma toegevoegd.
- c. De punt aan het slot van subonderdeel 3 wordt vervangen door een puntkomma.

4. In het zevende lid wordt 'SOM [(1-m) * L/TL] * TB' vervangen door 'SOM [(1-m) * L/TL] * (TB-BLKS)'.

5. In het achtste lid wordt 'SOM [m * GU/TGU] * TB' vervangen door 'SOM [m * GU/TGU] * (TB-BLKS)'.

B

De bijlage behorende bij artikel 6 wordt vervangen door de bijlage bij dit besluit.

ARTIKEL II INWERKINGTREDING

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 oktober 2023 en werkt ten aanzien van artikel I, onderdeel A, tweede lid, onderdelen a en e, en vierde en vijfde lid, terug tot en met 1 januari 2022.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen,

Bijlage behorende bij artikel I, onderdeel B

Bijlage behorende bij artikel 6 van het Besluit Participatiewet

Deze bijlage bevat een nadere toelichting bij de verdeelsystematiek, zoals deze is beschreven in artikel 3, tweede tot en met vijfde lid, van het Besluit. Artikel 3, zesde tot en met negende lid, gaat over de omvang van de deelbudgetten. Daarnaast bevat deze bijlage een toelichting op het objectieve verdeelmodel zoals genoemd in artikel 6 van het Besluit.

De berekeningswijze van het deelbudget voor loonkostensubsidies en de wijze waarop dit wordt verdeeld, wordt aan het eind van deze bijlage toegelicht.

Algemene beschrijving verdelingssystematiek bijstandsuitgaven

Deze beschrijving gaat over de totstandkoming van de deelbudgetten ten behoeve van de bijstandsuitkeringen, oftewel de delen van het beschikbare macrobudget die objectief, op basis van historische lasten en ten behoeve van dak- en thuislozen en instellingsbewoners worden verdeeld.

De wijze waarop de uitkering voor gemeenten wordt vastgesteld is afhankelijk van het aantal inwoners. Er zijn drie categorieën te onderscheiden. Gemeenten met 15.000 inwoners of minder, gemeenten met 40.000 inwoners of meer en de gemeenten met meer dan 15.000 maar minder dan 40.000 inwoners.

Gemeenten met 15.000 inwoners of minder

Voor gemeenten met 15.000 inwoners of minder (kleine gemeenten) wordt de uitkering volledig historisch bepaald op basis van de gerealiseerde gemeentelijke uitkeringslasten, waarbij rekening wordt gehouden met de groei of krimp van het aantal huishoudens in de tussenliggende periode. Concreet betekent dit voor deze kleine gemeenten dat het aandeel van de gemeentelijke uitgaven in de totale landelijke uitgaven wordt bepaald in jaar t-2. Hierbij worden voor iedere afzonderlijke gemeente de gemeentelijke uitgaven gecorrigeerd voor de groei en krimp van huishoudens tussen 1 januari t-2 en 1 januari t-1. Het resulterende uitgavenaandeel in jaar t-2 bepaalt het budgetaandeel voor jaar t. Voor de bepaling van de uitkering wordt dit budgetaandeel ten slotte vermenigvuldigd met het voor jaar t beschikbare macrobudget.

Gemeenten met 40.000 inwoners of meer

Voor de vaststelling van de uitkering voor gemeenten met 40.000 inwoners of meer (grote gemeenten) wordt gebruik gemaakt van objectief vastgestelde gemeentelijke uitkeringslasten. Deze worden op grond van artikel 6 van het besluit bepaald aan de hand van een objectief verdeelmodel. Een toelichting op dit objectief verdeelmodel is opgenomen in het vervolg van deze bijlage. Voor de uitkering aan dak- en thuislozen en instellingsbewoners ontvangen deze gemeenten een aparte extra uitkering. Een nadere toelichting hierop is ook opgenomen in deze bijlage.

Gemeenten met meer dan 15.000 maar minder dan 40.000 inwoners

Voor de vaststelling van de uitkering voor gemeenten met tussen de 15.000 en 40.000 inwoners (middelgrote gemeenten) wordt deels gebruik gemaakt van de objectief vastgestelde gemeentelijke uitkeringslasten (plus de uitkering voor dak- en thuislozen en instellingsbewoners) en wordt deels gebruik gemaakt van de gerealiseerde gemeentelijke uitkeringslasten (gecorrigeerd voor groei of krimp van huishoudens). Voor deze groep gemeenten bestaat de uitkering dus uit een objectief en een historisch bepaald deel. Welk deel objectief en welk deel historisch wordt bepaald hangt af van het aantal inwoners. Bij een stijgend aantal inwoners loopt het aandeel dat objectief wordt bepaald lineair op van 0% bij 15.000 inwoners tot 100% bij 40.000 inwoners. Voor deze gemeenten wordt allereerst berekend wat het budgetaandeel zou zijn als dit volledig historisch zou zijn bepaald. Net als bij kleine gemeenten wordt hierbij rekening gehouden met de groei of krimp van het aantal huishoudens in de afzonderlijke gemeenten. Dit budgetaandeel wordt vermenigvuldigd met het beschikbare macrobudget net als bij kleine gemeenten. Het resultaat hiervan wordt ten slotte vermenigvuldigd met het percentage dat de gemeente historisch wordt verdeeld. De uitkomst hiervan is het historisch verdeelde deel van de uitkering.

Objectief vastgestelde (deel van de) uitkering voor gemeenten met meer dan 15.000 inwoners

Het resterende deel van de uitkering voor middelgrote gemeenten wordt net als voor grote gemeenten objectief bepaald (inclusief een uitkering voor dak- en thuislozen en instellingsbewoners). De objectief vastgestelde gemeentelijke uitkeringslasten worden bepaald op basis van de uitkomsten van het objectieve verdeelmodel. Het verdeelmodel berekent een objectieve grondslag die vervolgens

gebruikt wordt om een budgetaandeel te berekenen in het objectief te verdelen deel van het macro-budget. De formule hiervoor is terug te vinden in artikel 3 van het Besluit. In woorden betekent de formule het volgende. Het budgetaandeel wordt berekend door eerst het product te berekenen van 1) het deel van het budget dat objectief wordt verdeeld (100% voor grote gemeenten) en 2) de objectieve grondslag zoals bepaald door het verdeelmodel. Dit product wordt vervolgens gedeeld door de som van dit product voor alle gemeenten. De uitkomst hiervan (een aandeel) wordt vermenigvuldigd met het objectief te verdelen deel van het beschikbare macrobudget. Het resultaat is het objectief vastgestelde deel van de gemeentelijke uitkering.

Het objectief te verdelen deel van het beschikbare macrobudget wordt bepaald door op het totaal beschikbare macrobudget het historisch berekende deel van de uitkering, de uitkering ten behoeve van dak- en thuislozen en instellingsbewoners en het deelbudget ten behoeve van loonkostensubsidies in mindering te brengen.

De totale (voorlopige) uitkering en de bekendmaking daarvan

Voor alle gemeenten worden ten slotte het objectief berekende deel van de uitkering, het historisch berekende deel van de uitkering, de uitkering ten behoeve van dak- en thuislozen en instellingsbewoners en het deelbudget ten behoeve van de loonkostensubsidies bij elkaar opgeteld.

Alle deelbudgetten bij elkaar opgeteld vormen het voorlopig budget van gemeenten. Dit budget wordt uiterlijk drie maanden voor het begin van het uitvoeringsjaar bekend gemaakt aan gemeenten. Op basis van het voorlopig budget wordt voor elke gemeente het aandeel berekend in het totaal beschikbare voorlopige macrobudget. Dit budgetaandeel wordt per beschikking aan gemeenten bekend gemaakt en wijzigt daarna in principe niet meer. Slechts indien onverhoopt sprake blijkt van een – in strijd met de regelgeving – onjuiste toepassing van de verdelingssystematiek kan de verdeling nog worden aangepast.

Het beschikbare macrobudget kan nog wijzigen op grond van artikel 71, eerste lid van de Pw waarmee het gemeentelijk budget ook kan wijzigen. Ook de verdeling tussen de deelbudgetten kan wijzigen als gevolg van wijziging in het deelbudget ten behoeve van de loonkostensubsidies. Het definitieve macrobudget voor het lopende uitvoeringsjaar wordt in beginsel bekend gemaakt tegelijk met de bekendmaking van het voorlopig macrobudget voor het volgende uitvoeringsjaar. Gemeenten ontvangen een beschikking met het definitieve budget.

Het objectief verdeelmodel

De basis voor de berekening van de objectief vastgestelde gemeentelijke uitkeringslasten is een niet-lineair (logit) verdeelmodel met indicatoren op meerdere niveaus, namelijk huishoud-, gemeente- en buurtniveau. Het verdeelmodel bestaat uit een volumecomponent en een prijscomponent. Met de volumecomponent wordt de kans op ontvangst van een bijstandsuitkering voor een huishouden ingeschat (hierna: «kans op bijstand»). Met de prijscomponent wordt de hoogte van de bijstandsuitkering ingeschat. De voorspelde kans op bijstand in combinatie met de voorspelde hoogte van de uitkering resulteert in een voorspeld bijstandsbudget per huishouden. Het huishouden is het niveau waarop gemeenten het recht op en de hoogte van bijstand bepalen. Het verdeelmodel sluit hiermee aan bij de praktijk van bijstandverlening.

De in het verdeelmodel opgenomen verklarende variabelen zijn grotendeels individuele kenmerken van huishoudens aangevuld met omgevingskenmerken.

Volumecomponent

In de volumecomponent is voor de individuele huishoudkenmerken onderscheid gemaakt tussen indicatoren die corrigeren voor mensen in een huishouden die geen recht hebben op bijstand en indicatoren die van belang zijn voor de kans op bijstand van personen in een huishouden. Bij de omgevingskenmerken wordt onderscheid gemaakt tussen indicatoren die een rol spelen aan de vraagkant van de arbeidsmarkt (de vraag naar werk; de beschikbare banen) en de aanbodkant van de arbeidsmarkt (het aanbod van werk; de kenmerken van de beroepsbevolking). Daarnaast kunnen ook buurteffecten van invloed zijn op de kans op bijstand, los van de huishoudkenmerken en de regionale beschikbaarheid van werk. Tabel 1 biedt een overzicht van de in de volumecomponent opgenomen verklarende indicatoren (hh staat voor huishouden).

Voor alle in de volumecomponent opgenomen verklarende indicatoren wordt een coëfficiënt (gewicht) geschat. Deze coëfficiënten worden met de gehanteerde peildata gepubliceerd in de Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ.

Tabel 1: in volumecomponent opgenomen indicatoren

Indicatoren	Niveau	Bron
Niet-rechthebbenden		

Indicatoren	Niveau	Bron
<i>Te veel vermogen</i>		
Alleenstaande, vermogen boven € 6.295	Huishouden	CBS
Alleenstaande, vermogen tot en met € 6.295, overwaarde boven € 53.100	Huishouden	CBS
Paar/eenouder, vermogen boven € 12.590	Huishouden	CBS
Paar/eenouder, vermogen tot en met € 12.590, overwaarde boven € 53.100	Huishouden	CBS
<i>Andere uitkering</i>		
AO-uitkering, mate van AO 15–80% of onbekend in hh	Huishouden	CBS
AO-uitkering, mate van AO 80–100% in hh	Huishouden	CBS
WW-uitkering in hh	Huishouden	CBS
ANW-uitkering in hh	Huishouden	CBS
Zw-uitkering, wachtgeld of overige uitkering in hh	Huishouden	CBS
Pensioenuitkering in hh	Huishouden	CBS
<i>Kan/wil niet werken</i>		
Student (mbo/hbo/wo) in hh	Huishouden	CBS
<i>Aanbodkant van de arbeidsmarkt</i>		
<i>Leeftijd</i>		
18 tot 20-jarige in hh (referentie)	Huishouden	CBS
20 tot 25-jarige in hh	Huishouden	CBS
25 tot 30-jarige in hh	Huishouden	CBS
30 tot 40-jarige in hh	Huishouden	CBS
40 tot 50-jarige in hh	Huishouden	CBS
50-jarige tot AOW-leeftijd in hh	Huishouden	CBS
<i>Gezinssituatie</i>		
Alleenstaande (referentie)	Huishouden	CBS
Eenouder-moeder, jongste kind tot 5	Huishouden	CBS
Eenouder-moeder, jongste kind 5–12	Huishouden	CBS
Eenouder-moeder, jongste kind 12–18	Huishouden	CBS
Eenouder-moeder, jongste kind 18+	Huishouden	CBS
Eenouder-vader, jongste kind tot 5	Huishouden	CBS
Eenouder-vader, jongste kind 5–12	Huishouden	CBS
Eenouder-vader, jongste kind 12–18	Huishouden	CBS
Eenouder-vader, jongste kind 18+	Huishouden	CBS
Paar, jongste kind 18–	Huishouden	CBS
Paar, jongste kind 18+	Huishouden	CBS
Paar zonder kinderen	Huishouden	CBS
Thuiswonend meerderjarig kind	Huishouden	CBS
Overig huishouden	Huishouden	CBS
Wonen in Corporatiewoning	Huishouden	CBS
Wonen op een standplaats	Huishouden	CBS
<i>Migratieachtergrond</i>		
Herkomstland Nederland in hh (referentie)	Huishouden	CBS
Turk in hh	Huishouden	CBS
Surinamer in hh	Huishouden	CBS
Caribisch Nederlander in hh	Huishouden	CBS
Marokkaan in hh	Huishouden	CBS
Ghanees in hh	Huishouden	CBS
Somaliër of Eritreeër in hh	Huishouden	CBS
Overig Afrika in hh	Huishouden	CBS
Afghaan in hh	Huishouden	CBS
Irakees in hh	Huishouden	CBS
Syriër in hh	Huishouden	CBS
Iraneees in hh	Huishouden	CBS
Chinees in hh	Huishouden	CBS
Indiaas in hh	Huishouden	CBS
Overig Azië in hh	Huishouden	CBS
Voormalig Joegoslavisch in hh	Huishouden	CBS
Voormalig Sovjet-Unie in hh	Huishouden	CBS
Overig Europees in hh	Huishouden	CBS
Overig Amerika en Oceanië in hh	Huishouden	CBS

Indicatoren	Niveau	Bron
<i>Opleiding</i>		
HCI (human capital index) onbekend (referentie)	Huishouden	CBS
Lage HCI in hh	Huishouden	CBS
Middelbare of hoge HCI in hh	Huishouden	CBS
(V)SO/Pro gevolgd in hh	Huishouden	CBS
<i>Gezondheid</i>		
Zorgkosten boven € 5.000 in hh	Huishouden	CBS
Zorgkosten voor hulpmiddelen	Huishouden	CBS
Zorgkosten voor ziekenhuisbezoek	Huishouden	CBS
Bovengemiddelde huisartskosten	Huishouden	CBS
Verleden met zorgkosten boven de € 5.000	Huishouden	CBS
Verleden met GGZ-kosten	Huishouden	CBS
Uitgevallen ex-student met psychoproblematiek	Huishouden	CBS
Gebruik GGZ-zorg in hh	Huishouden	CBS
Medicijnen voor verslaving in hh	Huishouden	CBS
Medicijnen voor depressie in hh	Huishouden	CBS
Medicijnen voor psychose in hh	Huishouden	CBS
Medicijnen voor epilepsie en pijn in hh	Huishouden	CBS
Medicijngebruik uit minder dan 4 hoofdgroepen in hh (referentie)	Huishouden	CBS
Medicijngebruik uit 4 tot 6 hoofdgroepen in hh	Huishouden	CBS
Medicijngebruik uit 6 tot 8 medicijnagroepen in hh	Huishouden	CBS
Medicijngebruik uit 8 of meer hoofdgroepen in hh	Huishouden	CBS
<i>Combinaties van factoren</i>		
Niet-Europees (excl. Overig Azië en Overig Amerika en Oceanië) in hh en 50-jarige tot AOW in hh	Huishouden	CBS
Niet-Europees (excl. Overig Azië en Overig Amerika en Oceanië) in hh en gezondheidsproblemen ¹ in hh	Huishouden	CBS
Lage HCI in hh en gezondheidsproblemen ¹ in hh	Huishouden	CBS
<i>Vraagkant van de arbeidsmarkt</i>		
Banen per lid beroepsbevolking, gecorrigeerd voor reistijd, concurrentie en grenspendel	Postcode (4 posities)	Atlas Research
Verdringing op de arbeidsmarkt per lid laagopgeleide beroepsbevolking, gecorrigeerd voor reistijd en concurrentie	Postcode (4 posities)	Atlas Research
<i>Buurteffecten</i>		
Aandeel niet-werkenden in directe omgeving t.o.v. de bredere omgeving	Buurt	Atlas Research
Index overlast en onveiligheid	Buurt	Atlas Research

¹ Definitie gezondheidsproblemen: persoon in huishoudens heeft 1 van de volgende kenmerken: heeft zorgkosten boven € 5.000, maakt gebruik van GGZ-zorg, van medicijnen tegen verslaving, depressie, psychose of epilepsie en pijn, of maakt gebruik van 4 of meer medicijnagroepen.

Prijscomponent

In de prijscomponent van het verdeelmodel wordt een inschatting gemaakt van de hoogte van de bijstandsuitkering van een huishouden. De hoogte van de uitkering hangt ten eerste af van het wettelijke bruto normbedrag voor de verschillende typen huishoudens en van de kostendelersnorm. De bruto bijstandsbedragen zijn afgeleid van de netto bijstandsbedragen zoals deze in juni voorafgaand aan het uitvoeringsjaar per ministeriële regeling bekend zijn gemaakt. Tabel 2 laat zien voor welke afzonderlijke huishoudtypen normbedragen in het model zijn gehanteerd. De verschillende normbedragen worden ieder jaar gepubliceerd in de regeling Participatiewet.

Bij tabel 2 wordt opgemerkt dat bij het verwerken van de kostendelersnorm in de bruto bijstandsbedragen rekening is gehouden met de groepen die uitgezonderd zijn van de kostendelersnorm: jongeren tot 21 jaar en studenten (mbo/hbo/wo). Het is niet mogelijk om rekening te houden met de uitzondering voor commerciële kamerhuurders vanwege het ontbreken van gegevens hierover. Voor studenten wordt de bruto norm op 0 gesteld. Thuiswonende kinderen van 18 jaar of ouder worden als zelfstandige huishoudens gezien met een eigen recht op bijstand.

Tabel 2: de verschillende typen normbedragen toegepast in het verdeelmodel

Standaard type huishoudens zonder kostendelerbepaling

Alleenstaande (ouder), leeftijd 21 tot AOW
 Alleenstaande (ouder), 18, 19 of 20 jaar
 Gehuwd paar, beide partners leeftijd 21 tot AOW
 Gehuwd paar, beide partners 18, 19 of 20 jaar, zonder kind(eren)
 Gehuwd paar, beide partners 18, 19 of 20 jaar, met kind(eren)
 Gehuwd paar, één van beide partners 18, 19 of 20 jaar, zonder kind(eren)
 Gehuwd paar, één van beide partners 18, 19 of 20 jaar, met kind(eren)
Normen gerechtigde leeftijd 21 tot AOW bij aantal kostendelers
 9 normbedragen voor situaties van 2 kostendelers tot en met 10 kostendelers of meer
Normen gehuwde paren (1 partner jonger dan 21, 1 partner leeftijd 21 of ouder) afhankelijk van aantal kostendelers
 Paren met kinderen: 9 normbedragen voor situaties van 2 kostendelers tot en met 10 kostendelers of meer
 Paren zonder kinderen: 9 normbedragen voor situaties van 2 kostendelers tot en met 10 kostendelers of meer
Afwijkende normen gehuwden obv art. 24 Pw
 Rechthebbende 21 jaar of ouder met of zonder kinderen
 Rechthebbende jonger dan 21 jaar, zonder kind
 Rechthebbende jonger dan 21 jaar, met kind

Voor de hoogte van de bijstandsuitkering is het, naast het wettelijke bruto normbedrag en de kostendelersnorm, relevant of een huishouden overige inkomsten heeft. Deze inkomsten worden verrekend met de bijstandsuitkering. De prijscomponent berekent daarom de te verwachten hoogte van de uitkering als fractie van het bruto normbedrag middels objectieve indicatoren die samenhangen met de mate waarin huishoudens met een bijstandsuitkering overige inkomsten hebben. De indicatoren zijn onderverdeeld in factoren die direct de hoogte van de bijstandsuitkering beïnvloeden, zoals ontvangst van een andere uitkering, en factoren die samenhangen met de kans dat iemand in de bijstand bijverdiens uit (deeltijd) werk heeft. De mate waarin mensen in de bijstand bijverdienen wordt grotendeels verklaard door dezelfde kenmerken als opgenomen in de volumecomponent. In de prijscomponent zijn een aantal kenmerken samengevoegd tot een hoger aggregatieniveau om te waarborgen dat de gewichten gebaseerd zijn op gegevens over voldoende huishoudens in de bijstand. Tabel 3 biedt een overzicht van de in de prijscomponent opgenomen verklarende indicatoren (hh staat voor huishouden).

Voor alle in de prijscomponent opgenomen verklarende indicatoren wordt een coëfficiënt (gewicht) geschat. Net als de schattingen in de volumecomponent worden deze coëfficiënten met de gehanteerde peildata gepubliceerd in de Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ.

Tabel 3: in prijscomponent opgenomen indicatoren

Indicatoren	Niveau	Bron
<i>Directe verrekening</i>		
<i>Andere uitkering of loonkostensubsidie</i>		
WW-uitkering in hh	Huishouden	CBS
AO-uitkering, mate van AO 15-80% of onbekend in hh	Huishouden	CBS
AO-uitkering, mate van AO 80-100% in hh	Huishouden	CBS
ANW-uitkering in hh	Huishouden	CBS
Zw-uitkering, wachtgeld of overige uitkering in hh	Huishouden	CBS
Pensioenuitkering in hh	Huishouden	CBS
Loonkostensubsidies in hh	Huishouden	CBS
<i>Kans op deeltijdwerk</i>		
<i>Aanbodkant van de arbeidsmarkt</i>		
<i>Leeftijd</i>		
18 tot 25-jarige in hh (referentie)	Huishouden	CBS
25 tot 30-jarige in hh	Huishouden	CBS
30 tot 40-jarige in hh	Huishouden	CBS
40 tot 50-jarige in hh	Huishouden	CBS
50-jarige tot AOW-leeftijd in hh	Huishouden	CBS
<i>Gezinssituatie</i>		
Alleenstaande, eenoudervader (referentie)	Huishouden	CBS
Eenouder-moeder, jongste kind tot 5	Huishouden	CBS
Eenouder-moeder, jongste kind 5+	Huishouden	CBS
Paar met kinderen	Huishouden	CBS
Paar zonder kinderen, overig huishouden	Huishouden	CBS
Thuiswonend meerderjarig kind	Huishouden	CBS
Wonen in corporatiewoning of op standplaats	Huishouden	CBS
<i>Migratieachtergrond</i>		
Geen, Europees of overig niet-Europees herkomstland in hh (referentie)	Huishouden	CBS
Turk in hh	Huishouden	CBS
Surinamer in hh	Huishouden	CBS

Indicatoren	Niveau	Bron
Marokkaan in hh	Huishouden	CBS
Overig Afrika (excl. Marokkaan) in hh	Huishouden	CBS
Irakees, Syriër, Iraniër, of Afghaan in hh	Huishouden	CBS
<i>Opleiding</i>		
HCI (human capital index) onbekend (referentie)	Huishouden	CBS
Lage HCI in hh	Huishouden	CBS
Middelbare of hoge HCI in hh	Huishouden	CBS
<i>Gezondheid</i>		
Gebruik GGZ-zorg in hh	Huishouden	CBS
Medicijnen voor depressie in hh	Huishouden	CBS
<i>Combinaties van factoren</i>		
Lage HCI in hh en gezondheidsproblemen ¹ in hh	Huishouden	CBS
Vraagkant van de arbeidsmarkt		
Banen met laag beroepsniveau per lid laagopgeleide beroepsbevolking gecorrigeerd voor reistijd en concurrentie	Postcode (4 posities)	Atlas Research
<i>Buurteffecten</i>		
Index overlast en onveiligheid	Buurt	Atlas Research

¹ Definitie gezondheidsproblemen: persoon in huishoudens heeft 1 van de volgende kenmerken: heeft zorgkosten boven € 5.000, maakt gebruik van GGZ-zorg, van medicijnen tegen verslaving, depressie, psychose of epilepsie en pijn, of maakt gebruik van 4 of meer medicijn groepen.

De geschatte coëfficiënten (gewichten) in de volume- en prijscomponent zijn de basis voor de uiteindelijke objectieve verdeling. Voor elk huishouden in de dataset wordt de objectieve kans op bijstand en de voorspelde fractie van het bruto normbedrag berekend door, respectievelijk, de coëfficiënten uit de volumecomponent en de prijscomponent toe te passen op zo recent mogelijke gegevens. De peildata van deze gegevens worden ook gepubliceerd in de Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ.

Voor alle huishoudens wordt het te verwachten bijstandsbudget bepaald middels de volgende formule, waarbij de laatste twee factoren samen de prijscomponent vormen:

Voorspeld budget per huishouden = voorspelde kans op bijstand x bruto normbedrag x voorspelde fractie normbedrag

Binnen iedere gemeente wordt het budget van alle huishoudens bij elkaar opgeteld. Het resulterende bedrag vormt de input voor de verdelingssystematiek zoals beschreven onder het kopje «algemene beschrijving verdeelsystematiek».

Berekeningswijze uitkering ten behoeve van dak- en thuislozen en instellingsbewoners

Het benodigde budget ten behoeve van de uitkering aan dak- en thuislozen en aan instellingsbewoners wordt apart bepaald. Gemeenten ontvangen dit budget naar rato van de mate waarin de gemeentelijke uitkering objectief wordt verdeeld. Voor gemeenten die (deels) historisch worden verdeeld geldt dat de uitgaven aan dak- en thuislozen en instellingsbewoners meelopen in de historische verdeling. De uitgaven aan dak- en thuislozen en instellingsbewoners maken namelijk onderdeel uit van de realisaties van gemeenten.

Het budget voor dak- en thuislozen en instellingsbewoners wordt bepaald aan de hand van de verhouding tussen de netto uitgaven van een gemeente aan deze doelgroep en de totale netto uitgaven van alle gemeenten aan uitkeringen op grond van de Participatiewet, de IOAW, de IOAZ en het Bbz 2004. Dit budgetaandeel wordt vermenigvuldigd met het totaal beschikbare macrobudget en met het percentage dat een gemeente objectief wordt verdeeld. Deze gegevens worden ontleend aan het Stelsel van Sociaal-statistische Bestanden van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Deze bestanden bevatten gegevens over de netto uitgaven aan uitkeringen op grond van de Participatiewet, de IOAW, de IOAZ, het Bbz 2004 en de bijzondere bijstand. De bijzondere bijstand wordt buiten beschouwing gelaten voor het bepalen van de totale netto uitgaven aan uitkeringen.

Berekeningswijze uitkering ten behoeve van de loonkostensubsidies

De verdeling van het deel van het beschikbare macrobudget ten behoeve van de loonkostensubsidies wordt gebaseerd op het uitgavenaandeel aan loonkostensubsidies (realisaties) van het jaar, voorafgaand aan het jaar waarover de uitkering wordt vastgesteld (het budgetjaar). Bij het vaststellen van de voorlopige budgetten, voor 1 oktober van het jaar voorafgaand aan het budgetjaar, zijn er nog geen realisaties beschikbaar. De voorlopige budgetten worden daarom gebaseerd op het uitgavenaandeel aan loonkostensubsidies twee jaar, voorafgaand aan het budgetjaar. Gedurende het budgetjaar komen

---

de realisaties van het jaar, voorafgaand aan het budgetjaar beschikbaar. De definitieve budgetten worden gebaseerd op deze realisaties.

De omvang van het definitieve resp. voorlopige budget voor loonkostensubsidies voor een individuele gemeente wordt berekend door het aandeel in de totale uitgaven aan loonkostensubsidies van alle gemeenten samen, gebaseerd op de uitgaven van resp. één of twee jaar voor het budgetjaar, te vermenigvuldigen met het deel van het beschikbare macrobudget voor loonkostensubsidies in het jaar waarover de uitkering wordt vastgesteld. Dit deelbudget is gebaseerd op de (verwachte) realisaties van het jaar voorafgaand aan het jaar waarover de uitkering wordt vastgesteld, vermeerderd met de verwachte oploop van de uitgaven aan loonkostensubsidies in het jaar waarover de uitkering wordt vastgesteld en een correctie voor de loon- en prijsontwikkeling.

Bepalingen over de gehanteerde gegevens en omgaan met jaarlijkse herindelingen

De budgetberekening geschiedt op grond van de cijfers zoals die bij het vaststellen van de verdeling beschikbaar zijn. Indien deze cijfers hierna nog wijzigen (bijvoorbeeld door toepassing van een alternatieve meetmethode of nagekomen informatie), dan zullen de budgetten hiervoor niet worden aangepast.

Geregeld vinden er fusies en herindelingen van gemeenten plaats. De verdeelkenmerken zijn dan nog niet bekend voor de samenstelling van de nieuwe gemeenten. Daarom worden in het geval van een fusie de uitkomsten van het verdeelmodel voor de gemeenten van voor de fusie opgeteld. In het geval van een herindeling worden de budgetten naar rato toegedeeld aan de (nieuwe) gemeenten. Deze toedeling vindt plaats op basis van een redelijke schatting van de toestand zoals die op het moment van vaststelling zou zijn geweest als de instelling of de wijziging op die datum reeds was ingegaan.

NOTA VAN TOELICHTING

I. Algemeen deel

1. Inleiding

In het Besluit Participatiewet is vastgelegd op welke wijze het macrobudget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidie (LKS) over gemeenten wordt verdeeld. Er heeft onderhoud plaatsgevonden aan het verdeelmodel. Het verdeelmodel staat beschreven in de bijlage bij artikel 6 van het besluit. De wijzigingen in het verdeelmodel maken dat deze bijlage vervangen dient te worden. De bijlage bevat een integrale toelichting op het verdeelmodel zoals dat toegepast wordt voor de verdeling in 2024. In het vervolg van deze toelichting wordt nader ingegaan op de wijzigingen in het verdeelmodel.

Daarnaast is er geconstateerd dat er bij de overstap naar de nieuwe financieringsmethode voor LKS in 2022 per abuis enkele formules niet in de regelgeving zijn aangepast. Bij de vaststelling van de budgetten zijn de correcte formules gebruikt, dus deze omissies in de regelgeving zijn niet van invloed geweest op de budgetten van gemeenten. Met dit wijzigingsbesluit wordt dit hersteld en worden de formules in lijn gebracht met de manier waarop de berekeningen in de praktijk al worden gedaan.

2. Hoofdpijnen van de wijziging

2.1 Aanpassing indicatoren bijstandsverdeelmodel

Als onderdeel van de doorontwikkeling van het bijstandsverdeelmodel wordt een aantal nieuwe kenmerken aan het verdeelmodel toegevoegd, een aantal bestaande kenmerken wordt aangepast en een aantal kenmerken zijn uit het model verwijderd. Hieronder volgt een nadere toelichting bij de aanpassingen.

Nieuwe kenmerken die aan het verdeelmodel zijn toegevoegd

De onderzoekers SEO en Atlas Research hebben aanvullende kenmerken in kaart gebracht waarmee de verklaringskracht van het verdeelmodel kan worden versterkt. Een deel van deze kenmerken komt uit het onderzoek van vorig jaar naar meerjarige tekorten en overschotten op het bijstandsbudget (Vermeulen et al., 2022)¹. De nieuwe kenmerken zijn getoetst aan de hand van het eerder opgestelde toetsingskader getoetst:

- **Uitlegbaar:** er moet een theoretische grond zijn om te verwachten dat de betreffende factor/indicator van invloed is op de kans op bijstand, en niet omgekeerd;
- **Niet Beïnvloedbaar:** de factor/indicator mag niet (op korte termijn) te beïnvloeden zijn door lokaal arbeidsmarkt- en armoedebeleid, en dus niet tot een perverse prikkel bij gemeenten leiden;
- **Aanvullend:** met de factor mag nog geen rekening gehouden zijn in (de huidige indicatoren in) het verdeelmodel.

Als gevolg van de analyses ten behoeve van de doorontwikkeling zijn de volgende kenmerken aan het verdeelmodel toegevoegd:

- Medicijnen epilepsie en pijn
- Zorgkosten voor hulpmiddelen
- Zorgkosten voor ziekenhuisbezoek
- Bovengemiddelde huisartskosten
- Verleden met ggz-kosten
- Verleden met zorgkosten boven de € 5.000
- Uitgevallen ex-student met psychoproblematiek

Aanpassing van bestaande kenmerken

– *De vermogensgrenzen voor niet-rechthebbenden zijn geactualiseerd:*

In model 2024 wordt uitgegaan van de vermogensgrenzen voor niet-rechthebbenden die in de wet gelden.

– *Een aantal kenmerken binnen het kopje Migratieachtergrond zijn hernoemd:*

Het verdeelmodel bijstand 2024 sluit aan bij de nieuwe definities voor herkomstland die door het

¹ Vermeulen, W., Kroon, L., Schwartz, T., Athmer, J., Middeldorp, M., Burema, F. & Veldkamp, J. (2022). Meerjarige tekorten en overschotten op het bijstandsbudget. Een verkenning van objectieve verklaringen. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek & Atlas Research.

Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) worden gehanteerd. Dit leidt tot enkele wijzigingen. Twee relatief kleine wijzigingen zijn dat het kenmerk 'Geen migratieachtergrond in hh (referentie)' vanaf nu 'Herkomstland Nederland in hh (referentie)' genoemd wordt, en dat 'Nederlands Antilliaan in hh' in model 2024 'Caribisch Nederlander in hh' gaat heten. Een wat grotere wijziging komt voort uit het feit dat het CBS de achtergronden westers en niet-westers niet langer gebruikt. Deze achtergronden vervallen daarom, en worden vervangen door de herkomstlanden 'Overig Europees', 'Overig Amerika en Oceanië', 'Overig Afrika' en 'Overig Azië'. Deze definitiewijzigingen zullen slechts zeer beperkt effect hebben op de uitkomsten van het verdeelmodel bijstand 2024.

De nieuwe definities van het CBS werken ook door in de interactietermen onder *Combinaties van Factoren*, omdat het kenmerk 'Niet westerse migratieachtergrond' vervalt:

- 'Niet westerse migratieachtergrond in hh en 50-jarige tot AOW-leeftijd in hh' wordt 'Niet Europees (excl. Overig Azië en Overig Amerika en Oceanië) in hh en 50-jarige tot AOW-leeftijd in hh'
- 'Niet westerse migratieachtergrond in hh en gezondheidsproblemen in hh' wordt 'Niet Europees (excl. Overig Azië en Overig Amerika en Oceanië) in hh en gezondheidsproblemen in hh'.

Tot slot moeten er door de nieuwe definities van het CBS ook kleine aanpassingen worden gedaan in de prijscomponent. Het kenmerk 'Geen, westerse of overige niet-westerse migratieachtergrond (referentie)' gaat 'Geen, Europees of niet-Europees herkomstland in hh' heten, en het kenmerk 'Afrikaan (excl. Marokkaan) in hh' heet in het vervolg 'Overig Afrika (excl. Marokkaan) in hh'.

– *Grens voor zorgkosten is naar beneden bijgesteld*: bij de ontwikkeling van model 2017 is er een indicator voor hoge zorgkosten in het verdeelmodel opgenomen. Toen is ervoor gekozen om zorgkosten boven € 50.000 als verklarende variabele in het verdeelmodel op te nemen. Uit nadere analyses blijkt inmiddels dat de grens van € 50.000 erg hoog is en dat er vanaf zorgkosten boven de € 5.000 al een aanzienlijke stijging is in de kans op bijstand. De grens voor hoge zorgkosten is daarom verlaagd naar € 5.000.

– *Toevoeging van zelfstandig in arbeidsverleden bij Human Capital Index (HCI)*:

De HCI die in het verdeelmodel is opgenomen is samengesteld op basis van twee kenmerken, namelijk het opleidingsniveau en het arbeidsverleden. Hier is voor gekozen omdat opleidingen pas vanaf een relatief recent moment goed zijn geregistreerd in de data, zodat het opleidingsniveau niet voor alle Nederlanders bekend is. Voor model 2024 is voor personen vanaf 32 jaar tot 46 jaar enkel het opleidingsniveau geregistreerd voor hoogopgeleiden. Vanaf 46 jaar is er geen enkele opleiding geregistreerd. Om dit gat op te vullen is gebruik gemaakt van het arbeidsverleden over de afgelopen 5 jaar. De gedachte hierachter is dat het arbeidsverleden een indicatie geeft over het menselijk kapitaal van een individu en dient daarmee als proxy voor het opleidingsniveau.

Tot nu toe is het arbeidsverleden enkel opgenomen voor personen die in loondienst zijn. De winst van zelfstandigen bleef buiten beschouwing. Omdat het aantal zelfstandigen in de afgelopen jaren is toegenomen, is dit steeds relevanter geworden voor de inschatting van het HCI-niveau. Daarom is besloten om voortaan ook het arbeidsverleden van zelfstandigen in de HCI mee te nemen.

– *Update en verfijning van de regionale kenmerken*

Er zijn enkele veranderingen doorgevoerd aan de regionale arbeidsmarktkenmerken. De regionale arbeidsmarktkenmerken zijn geconstrueerde variabelen, die door Atlas Research worden ontwikkeld. Voor deze kenmerken – die de vraagkant van de arbeidsmarkt meten – zijn onder andere onderliggende databronnen geactualiseerd. Daarnaast worden de kenmerken gemeten op een lager aggregatieniveau. Deze aanpassingen aan de regionale kenmerken maken het model stabiel. Aangezien het geconstrueerde variabelen betreft vereisen de wijzigingen die in de regionale arbeidsmarktkenmerken zijn aangebracht in het algemeen geen aanpassing van de bijlage bij artikel 6 Besluit Participatiewet. Hierop zijn een aantal uitzonderingen. In de volumecomponent van het verdeelmodel worden de volgende wijzigingen doorgevoerd:

- 'Banen per lid beroepsbevolking in gemeente, gecorrigeerd voor reistijd, concurrentie en grenspendel' werd voorheen gemeten op gemeenteniveau. Omdat deze variabele vanaf nu wordt gemeten op postcodeniveau (4 posities), is deze hernoemd naar 'Banen per lid beroepsbevolking, gecorrigeerd voor reistijd, concurrentie en grenspendel'. Inhoudelijk verandert de variabele niet.
- 'Aandeel werkend onder niveau in gemeente' wordt in het vervolg gemeten op postcodeniveau (4 posities), en heet vanaf nu 'Verdringing op de arbeidsmarkt per lid laagopgeleide beroepsbevolking, gecorrigeerd voor reistijd en concurrentie'.
- 'Aandeel van de beroepsbevolking in gemeente in buurt waar werken niet de norm is o.b.v. postcodegebieden (6 posities)' heet in het vervolg 'Aandeel niet-werkenden in directe omgeving t.o.v. de wijdere omgeving', en wordt nu gemeten op buurtniveau in plaats van gemeenteniveau.

Naast aanpassingen in de volumecomponent, is er ook een aanpassing gedaan aan een regionaal arbeidsmarktkenmerk in de prijscomponent. De variabele 'Laaggeschoolde banen per lid beroepsbevolking in gemeente, gecorrigeerd voor reistijd, concurrentie en grenspendel' werd gemeten op gemeenteniveau. In het vervolg heet deze variabele 'Banen met laag beroepsniveau per lid laagopge-

leide beroepsbevolking gecorrigeerd voor reistijd en concurrentie'. Deze variabele wordt gemeten op postcodeniveau (4 posities).

Kenmerken die uit het model zijn verwijderd

- 'Aandeel WW'ers onder de beroepsbevolking in gemeente' (op gemeenteniveau) wordt uit het model gehaald, om het model stabiel te maken. Het model is stabiel zonder deze indicator, omdat de coëfficiënt van 'Aandeel WW'ers onder de beroepsbevolking in gemeente' (gemeten op gemeenteniveau) flink kon variëren bij verschillende modelspecificaties. Ook bleek deze indicator gevoelig voor aanpassingen in andere kenmerken.
- 'Aandeel studenten (hbo/wo) onder de potentiële beroepsbevolking in gemeente' wordt uit het model verwijderd, omdat deze variabele al meerdere jaren statistisch insignificant is.

2.2 Technische correctie financiering LKS o.b.v. realisaties

Vanaf 2022 is er overgestapt naar een nieuwe financieringsmethode van de LKS, waarbij de verdeling van het LKS-budget is gebaseerd op realisaties. Bij de overstap naar de nieuwe financieringsmethode voor LKS is er een fout in de regelgeving ontstaan.

Voorheen werd het historisch bepaalde aandeel voor kleine en middelgrote gemeenten toegepast op het volledige macrobudget (inclusief LKS). Bij de invoering van de nieuwe financieringsmethode voor LKS, is het LKS-budget een apart deelbudget binnen het macrobudget geworden dat volledig op basis van realisatiecijfers wordt verdeeld. Het historisch bepaalde aandeel voor kleine en middelgrote gemeenten moet sindsdien worden toegepast op het macrobudget *exclusief* het deelbudget voor LKS. Deze correctie op de berekening van het historisch bepaalde aandeel van het budget is bij de invoering van de nieuwe LKS-financiering niet in de regelgeving vastgelegd. Dit besluit corrigeert deze omissie.

3. Gevolgen

Het wijzigingsbesluit heeft gevolgen voor de verdeling van de budgetten tussen gemeenten. In onderstaande tabel worden de mutaties van het objectieve budgetaandeel die het gevolg zijn van bovenstaande aanpassingen aan model 2024 weergegeven. Dit betreft mutaties ten opzichte van de situatie dat het verdeelmodel bijstand 2023 was geactualiseerd, maar er geen aanpassingen aan de kenmerken waren gedaan. Deze herverdeeleffecten zijn alleen van toepassing op het objectieve budgetaandeel van gemeenten. Kleine gemeenten (tot 15.000 inwoners) en middelgrote gemeenten (tussen de 15.000 en 40.000 inwoners) worden (gedeeltelijk) historisch verdeeld. De wijzigingen in het verdeelmodel hebben geen gevolgen voor het historisch verdeelde budgetaandeel van gemeenten.

Tabel 4: Herverdeeleffecten model 2024

Totaal aantal gemeenten	310
Gemiddelde mutatie	4,74
Minimum mutatie	-15,7%
Maximum mutatie	19,8%
Aantal < -12,5%	1
Aantal > -12,5% en <= -7,5%	3
Aantal > -7,5% en <= 0%	75
Aantal > 0% en <= 10%	210
Aantal > 10%	21

Het is belangrijk om tabel 4 goed toe te lichten. De tabel laat zien dat er 310 gemeenten zijn die volledig of gedeeltelijk objectief verdeeld worden. Van deze 310 gemeenten is er één gemeente waarvan het objectieve budgetaandeel met meer dan -12,5% daalt (met -15,7% om precies te zijn) als gevolg van de wijzigingen in het verdeelmodel. In totaal zijn er 78 gemeenten die er als gevolg van de modelaanpassing in meer of mindere mate op achteruit gaan, en 231 gemeenten die profijt hebben van de modelaanpassing. Het is goed om hierbij nogmaals te benadrukken dat de tabel niet de daadwerkelijke stijging of daling van het objectieve budgetaandeel van gemeenten ten opzichte van model 2023 laat zien, enkel de gevolgen van de modelaanpassing.

4. Uitvoeringstoetsen en consultatie

Dit wijzigingsbesluit heeft betrekking op de verdeling van het rijksbudget naar gemeenten. De betrokken partijen zijn gemeenten, Divosa en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Zij zijn betrokken geweest bij de uitwerking van de modelaanpassingen.

Er is geen advies ingewonnen over de gevolgen die dit wijzigingsbesluit heeft voor privacy. De reden

hiervoor is dat er op dat vlak niets verandert door de aanpassingen aan het verdeelmodel bijstand, noch door de technische correctie aan de berekening van het LKS-budget. Er zijn bestaande verwerkingsovereenkomsten met de onderzoeksbureaus SEO Economisch Onderzoek en Atlas Research. Bovendien vinden alle werkzaamheden aan het verdeelmodel bijstand waarbij persoonsgegevens worden verwerkt altijd plaats binnen de beveiligde omgeving van het CBS.

Het wijzigingsbesluit is voorgelegd aan het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR) voor advies over de regeldruk. Daarnaast is het wijzigingsbesluit voorgelegd aan de begeleidingscommissie verdeelmodel bijstand, bestaande uit vertegenwoordigers van gemeenten, Divosa, en de VNG. Tevens is het wijzigingsbesluit besproken door de commissie PSI van de VNG.

ATR

Het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) heeft het dossier niet geselecteerd voor een formeel advies, omdat het geen gevolgen voor de regeldruk heeft van burgers en bedrijven heeft.

VNG

De VNG ziet geen inhoudelijke bezwaren tegen de wijzigingen van het verdeelmodel zoals voorgesteld in het wijzigingsbesluit Participatiewet. De VNG is daarom ambtelijk akkoord met het wijzigingsbesluit Participatiewet onder voorbehoud van het oordeel van de begeleidingscommissie verdeelmodel bijstand en het oordeel van de commissie PSI.

Van internetconsultatie van dit wijzigingsbesluit is afgezien, vanwege de hierboven beschreven betrokkenheid van de relevante partijen en het grotendeels technische karakter van de wijzigingen.

5. Financiële gevolgen

De wijziging in de financieringssysteem heeft geen gevolgen voor de totale omvang van het macrobudget voor bijstandsuitkeringen en LKS dat aan gemeenten wordt verstrekt. Voor individuele gemeenten heeft de wijziging wel financiële gevolgen, omdat de aanpassing in de financieringssysteem leidt tot een andere verdeling van het macrobudget tussen gemeenten. (Zie paragraaf 3 voor een nadere toelichting).

6. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2024. Publicatie vindt plaats op uiterlijk 1 oktober 2023, zoals artikel 69, vierde lid, van de Participatiewet voorschrijft. Uiterlijk op 1 oktober ontvangen gemeenten een beschikking waarin de budgetverdeling voor het nieuwe jaar wordt vastgesteld. Deze beschikking heeft pas effect vanaf 1 januari, wanneer de uitbetaling van de uitkering aanvangt.

Hiermee is voldaan aan het kabinetsbeleid voor vaste verandermomenten en de minimuminvoeringstermijn voor regelgeving, zoals neergelegd in aanwijzing 4.17 van de Aanwijzingen voor de regelgeving. Dat beleid houdt onder meer in dat algemene maatregelen van bestuur in beginsel in werking treden met ingang van 1 januari of 1 juli. Nieuwe regels of wijzigingen daarvan worden minimaal drie maanden van tevoren worden gepubliceerd als zij, zoals in dit geval, direct relevant zijn voor medeoverheden.

Artikel I, onderdeel A, tweede lid, onderdelen a en e, en vierde en vijfde lid, treden in werking met terugwerkende kracht tot en met 1 januari 2022. Met deze wijzigingen worden omissies hersteld in de formules in artikel 3, derde lid, aanhef, en zevende en achtste lid, van het besluit, zoals toegelicht in paragraaf 2.2. Gevolg van deze omissie was dat op basis van de formules, bij de verdeling van het beschikbare budget, twee keer rekening werd gehouden met de kosten voor LKS. Het beschikbare budget veranderde hierdoor dus niet. Kleine en middelgrote gemeenten zouden hierdoor een iets te hoog deel van het budget hebben ontvangen in verhouding tot grote gemeenten. In de praktijk is dat niet gebeurd en zijn voor de jaren 2022 en 2023 de budgetten verdeeld op basis van de formule zoals die had moeten luiden. De omissie is namelijk pas later ontdekt. Omdat het hier om een evidente verschrijving gaat, wat ook blijkt uit de nota van toelichting bij de betreffende wijziging,² wordt hieraan terugwerkende kracht toegekend.

² Stb. 2021, 442, par. 3.

II Artikelsgewijs deel

Artikel I

Onderdeel A

Dit onderdeel bevat enkele technische wijzigingen waarmee de formules in artikel 3, derde lid, aanhef, en zevende en achtste lid, van het besluit in lijn wordt gebracht met de manier waarop de berekeningen voor de verdeling van het macrobudget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidie in de praktijk worden gedaan.

Onderdeel B

Er heeft onderhoud plaatsgevonden aan het verdeelmodel. Het verdeelmodel staat beschreven in de bijlage bij artikel 6 van het besluit. De wijzigingen in het verdeelmodel hebben ertoe geleid dat de bijlage is gewijzigd. De bijlage bevat een integrale toelichting op het verdeelmodel zoals dat toegepast wordt voor de verdeling in 2024. De bijlage wordt in zijn geheel vervangen, waarbij de inhoud voor een groot deel ongewijzigd blijft. Voor een inhoudelijke toelichting op de wijzigingen wordt verwezen naar het algemene deel van deze toelichting.

Artikel II

Bij de overstap naar de nieuwe financieringsmethode voor LKS in 2022 zijn per abuis de formules in artikel 3, derde lid, aanhef, en zevende en achtste lid, van het besluit niet aangepast. Bij de vaststelling van de budgetten zijn de correcte formules gebruikt, dus deze omissie is niet van invloed geweest op de budgetten van gemeenten. Door de gewijzigde artikelen met terugwerkende kracht inwerking te laten treden worden de correcte formules die zijn gebruikt gelegaliseerd in het besluit.

De Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen,